

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKЦИИ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

NUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 8, półrocznie rb. 3, kwartałnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnie-
kiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się
miesięcznie kop. 60.

CENA
6 GROSZY

JENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz petitiwy jednoszpaltowy lub jego miejsce:
Nadestane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi po kop.
25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtań-
sze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry omiatnej o 50 proc. dro-
żej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem
dni świątecznych od g. 10—2 po poł. Rekwizytów nadesł. redakcja nie zwraca.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory
i biura ogłoszeń; w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICAPANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Zgon cesarza Franciszka Józefa.

We wtorek 21 listopada o godz. 9 wieczorem zmarł cesarz austriacki i apostolski król Węgier Franciszek Józef I, urodzony 17 sierpnia 1830 w Schoenbrunnie z arcyksięcia Franciszka Karola i Zofji, arcyksiężniczki Bawarskiej.

Objął tron po abdykacji stryja swego cesarza Ferdynanda I, zmarłego w r. 1875 i po zrzeczeniu się prawa następstwa przez swego ojca w dniu 2 grudnia 1848.

Na króla Węgier koronował się w Budapeszcie 8 czerwca 1867.

Ożeniony był w r. 1854 z Elżbietą, arcyksiężniczką Bawarską, zamordowaną 10 września 1898 w Genewie przez anarchistę włoskiego Luccheiego. Tragedję tę poprzedziła w swoim czasie tajemnicza śmierć w Meyerlingu jedynego syna cesarskiego, następcy tronu arcyksięcia Rudolfa.

Tron obejmuje po zmarłym 30 to letni arcyksiążę Karol Franciszek Józef.

Czy i o ile zmiana ta wpłynie na bieg wypadków dzisiejszych nie wiadomo.

„Mały naród”.

W rozważaniach dyplomatów europejskich, kiedy jest mowa o „małych narodach” wspominają jako o jednym z nich, o Polakach.

„Małym narodem” ośmielają się nazywać naród Kopernika, Brudzewskiego, Orzechowskiego, Chopina! Małym ośmielają się nazywać naród z jednym z najstarszych w Europie parlamentaryzmów, z 500-letnim uniwersytetem, z literaturą i sztuką, którym dorównują tylko najpierwsze w świecie! Małym—naród, który przelewał swą krew za wolność Ameryki, Francji, Niemiec, Włoch, Węgier—nie licząc kraju ojczyźstego! Małym—naród 25 milionowy, — naród, który wytworzył jedno z największych państw Europy! Przypomnijmy tylko: Rzeczpospolita polska podczas najszerszego swego rozwoju politycznego obejmowała 12 województw wielkopolskich, 11 małopolskich i 10 litewskich, czyli następujące ziemie dzisiejsze: Królestwo Polskie, W. Ks. Poznańskie, Prusy Zachodnie, część Wschodnich (Warmia), Galicję, gubernie: Wileńską, Kowieńską, Grodzieńską, Wołyńską, Podolską, Kijowską, częściowo Czarnomorską i Charkowską, całą Czernihowską, Smoleńską, Witebską, Inflancką i Estlandzką.

Obrzymie te obszary można obliczyć na mniej więcej 1.100.000 kilometrów kwadratowych. Prócz tego hołdowały Rzeczypospolitej Księstwa

dawnych zakonów krzyżackich: Kurlandja—około 25 tys kilometrów kwadratowych, oraz Prusy Książęce—około 30 tys. kil. kw.

Na takie to przestępstwo rozlewała się kultura „małego narodu”, niosąc ze sobą tolerancję religijną, parlamentaryzm i bogactwa obrzymie.

Nie jesteśmy małym narodem, ale takim, który po nieszczęściu się dźwiga i zmrużone więziennem światłem oczy otwiera, widząc, że nie jest ani słabszy, ani mniejszy—tylko w straszliwy sposób pokrzywdzony.

Zaczynamy doskonale rozumieć swoją polską siłę. My, jeden z najdawniejszych narodów kulturalnych, konstytucyjnych Europy, naród, który wtedy już obradował parlamentarnie, kiedy w Anglii tylko podobne instytucje powstawały, taki naród nie pozwala, aby do niego przemawiano jak do murzynów!

J. K.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 21 listopada:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gen. marsz. poln. ks. Leopolda Bawarskiego.

Nic nowego.

Front generała jazdy Arcyksięcia Karola.

W okręgu Ludowy (Karpaty Lesiste) strzelcy niemieccy przeprowadzili planową akcję patrolową i przyprowadzili 40 jeńców. Natarcie nocne Rosjan w odcinku sąsiednim odparto krwawo. Również powtarzane nawet w nocy ataki rumuńskie na północny wschód od Campolungo, odparły wojska niemieckie i austriacko-węgierskie. Nad Olta odebrano Rumunom kilka ważnych miejscowości i oszańcowane wzgórza, w zakrytych walkach. Piechota nasza stoi pod Krajową, dotychczasową kwaterą naczelnego dowództwa pierwszej armji rumuńskiej.

Zachodni plac boju.

Front nast. tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Artylerja nasza zwalczała z zaobserwowanym skutkiem baterje i punkty oparcia nieprzyjacielskie. Nieprzyjaciel kierował ożywiony ogień na stanowiska nasze po obydwu stronach Ancre i u lasu St. Pierre Vaast. Walk piechoty nie było.

Front niemieckiego następcy tronu.

W Szampanji i w okręgu Mozy wzmagala się w pewnych porach dnia działalność artylerji.

Front bałkański:

Grupa wojsk generała-feldmarszałka Mackensena.

Prócz wielk artyleryjskich nie zaszło nic ważnego. Konstanca i Czer-

nawoda uległy ostrzeliwaniu. Nasze eskadry lotnicze obrzuciły bombami urządzenia komunikacyjne w Bukareszcie.

Front macedoński.

Między jeziorem Prespa a Czerną strażę przednie nieprzyjaciela posuwały się do stanowisk niemiecko-bułgarskich. Ataki serbskie w poszczególnych miejscach frontu Moglany, odparto, mimo przygotowania ich silnym ogniem.

W zalanej kotlinie Strumy odbywają się starcia między oddziałami wywiadowczymi.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Komunikat austriacki.

WIENIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 20 listopada:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gen. kawalerji Arcyksięcia Karola.

Operacje przeciwko Rumunji rozwijają się planowo.

Na północy od Campo-Lungo ponownie odparto zostały gwałtowne ataki.

Front wojsk gen. - feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Nie wydarzyło się nic ważnego.

Włoski plac boju.

Południowo-wschodni plac boju.

Sytuacja niezmienną.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler

Feldmarszałek-porucznik.

Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, d. 19-go listopada:

Front zachodni.

Odbywa się wymiana strzałów pomiędzy oddziałami wywiadowczymi.

Front kaukaski.

Ogólne położenie nie uległo zmianie.

Front rumuński.

W Siedmiogrodzie, w dolinach Jiu i Olty, zaatakował nieprzyjaciel dużymi siłami wojska rumuńskie i wyparł je cokolwiek ku południowi. W dolinie rzeki Tirzulai rozpoczęli Rumuni ofensywę i zajęli kilka wzgórz.

Na innych frontach wojsk nie zaszło nic nowego.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 19 listopada:

Po południu:

Noc minęła na całym froncie dość spokojnie.

Wieczorem:

Prócz ostrzeliwania fortu Douaumont i jego okolic sytuacja nie uległa zmianie.

Komunikat angielski.

Główna kwatera donosi dnia 19 listopada:

Po południu:

Żadne zmiany nie zaszły.

Niepogoda deszczowa przeszkadza naogół akcji bojowej.

Wieczorem:

Żadne znamiennejsze starcia nie toczyły się.

Liczba wziętych wczoraj nad Ancre jeńców wynosi 20 oficerów i 752 żołnierzy.

Wogóle wzięliśmy od 13 listopada 6962 jeńców.

Komunikat włoski.

Urzędowo donoszą dnia 19 go listopada.

Małe nieprzyjacielskie oddziały, które zawiadnęły naszymi rowami na Szapocie, zostały zniszczone. Wzięliśmy jeńców, karabiny i amunicję, którą nieprzyjaciel zostawił.

Na froncie alpejskim, walka artylerji pomimo niepogody.

Komunikat rumuński.

BUKARESZA. (B. W.) Urzędowo donoszą 19 listopada:

Front rumuński

północny i północno-zachodni:

W okolicy Dragoslawie posuwamy się naprzód, przycem wzięliśmy do niewoli 4 oficerów i 80 żołnierzy, zdobyliśmy 2 karabiny maszynowe, 2 armaty i 5 wozów z bronią. W dolinie Olty trwają nadal walki w okolicach Oesti, Sinio i Brezon.

W dolinach Jiu i Geerulu odbywają się zacięte walki.

Nad Czerną nie odbywają się żadne walki.

Front południowy.

Nad Dunajem i w Dobrudży słaby ogień artylerji i piechoty.

Oddzielny pokój.

BERNO, 22 | 11. „Berliner Tageblatt“ omawia ostatnie zaprzeczenie rządu rosyjskiego pogłoskom o możliwości zawarcia przez Rosję pokoju oddzielnego.

Zdaniem wymienionego dziennika, zaprzeczenie to, powtarzające się już po raz trzeci w formie tak uroczystej, nie może być poczytane za zręczny krok dyplomatyczny, mimowoli bowiem budzi podejrzenie, że Rosja tak często i głośno zaprzecza możliwości zawarcia oddzielnego pokoju, a to w obawie, aby do tego rodzaju kroku nie była zmuszona.

Anglja za przedłużeniem wojny.

BERLIN, 22 | 11. Parlamentarni współpracownicy dzienników londyńskich zwracają uwagę — jak donosi agencja Reutersa — że cechą charakterystyczną ostatnich rozpraw w izbie gmin było przeświadczenie, iż wojna potrwa jeszcze długo. Zwłaszcza sir John Simon kładł nacisk na fakt, że największą przewagą Anglii będzie wytrwanie do końca.

Był król portugalski.

BERNO, 22 | 11. „Bernér Tgb.“ donosi się z Londynu:

Według informacji „Morning Post“ b. król portugalski Manuel wkrótce wstąpi do wojska angielskiego.

Zapatorywania Polok szwajcarskich.

BERLIN, 22 | 11. Korespondent „Nationalztg.“ przesyła temu pismu następujące informacje z Genewy:

W tutejszych kołach patriotów polskich krok mocarstw centralnych wywołał bardzo silne wrażenie. Jakkolwiek Polacy zachowują się bardzo powściągliwie w swych wywnieszeniach, z rozmaitych jednak roz-

mów można uzyskać wrażenie, że ten pierwszy krok państw centralnych obudził wśród Polaków, przebywających poza granicami swojego kraju, wielkie nadzieje.

Już dawniej jeden z tutejszych przywódców polskich oświadczył, że Polacy los swój oddadzą w ręce tej ze stron walczących, która okaże się bardziej przychylną ich pragnieniom narodowym.

Polacy zatem nakładają sobie pewną powściągliwość, nie chcą bowiem wyrzec swej opinji ostatecznej o nowem królestwie przed wyznaczeniem przyszłego króla i dokładnych granic przyszłego państwa.

Powaga Rosji nie zależy od sprawy polskiej.

PETERSBURG, 22 | 11. Organ skrajnych prawicowców rosyjskich „Ziemszczina“ oświadcza w numerze z 4 listopada, że powaga państwowa i polityczna Rosji nie zależy od rozwiązania sprawy polskiej, lecz od powodzenia oręża rosyjskiego. W razie najbardziej odpowiedniego i szczęśliwego załatwienia problemu polskiego ale przy tem niepowodzenia armji rosyjskiej, Rosja niczego nie osiągnęłaby w obecnej wojnie.

Sprawa Polska w sejmie Pruskim.

Na poniedziałkowym posiedzeniu sejmii pruskiego oo uzasadnieniu wniosku przez posta Heydebrandta w kwestji polskiej zabrał głos minister spraw wewnętrznych Loebell mówiąc między innymi:

Rząd królewski, ma się rozumieć, ponosi należną część odpowiedzialności za ten krok znaczenia historycznego (manifest 5 listopada) w pełnem zaufaniu, że będzie on i teraz i w przyszłości pożyteczny dla państwa niemieckiego.

W nowopowstałem państwie polskiem Polacy otrzymują z rąk zwyciężczych państw centralnych samodzielną życie narodowe, jakiego wędcej niż przez wiek cały daremnie pragnęli i do którego dążyli.

Państwo polskie, najcisłej związane z Rzeszą niemiecką, jako też z monarchją Austro-Węgierską, będzie, mamy stanowczo nadzieję, wzmoocnieniem i ustaleniem bezpieczeństwa i stanowiska mocarstwowego państwa niemieckiego na długi przeciąg czasu od strony wschodniej.

Niemieckie i polskie interesy zbiegły się w tej wojnie. Manifest powiadał je. Na przyszłość będą one nierozdzielne. Ten fakt historyczny

Podziękowanie

Szanownemu Duchowieństwu, w szczególności Wielebnym Ojcom Paulinom z Jasnej Góry, oraz p. p. Członkom Towarzystwa Ogrodniczego, p. p. Właścicielom Spółki Ogrodniczej, Fermie Ogrodniczej wszystkim tym, którzy raczyli oddać ostatnią posługę drogim mi zwłokom

ś. p.

Karola Zawady

Składa serdeczne podziękowanie

Żona.

stwierdzony już został krwią, przelaną przez Legiony polskie u boku bohaterskiego wojska niemieckiego i austro-węgierskiego. Fakt ten wzmoocni się jeszcze bardziej, gdy nowo utworzone polskie bataljony ochotników u boku tych, co wskrzesili życie państwowe polskie u boku swoich oswobodzicieli, wykażą odziedziczone po przodkach męstwo polskie ku obronie nowopozyskanej przyszłości Polski przeciw wciąż jeszcze od wschodu grożącemu niebezpieczeństwu.

Nie potrzeba tracić słów na zapewnienie, że państwu pruskiemu każda piędź ziemi jego wschodnich kresów granicznych w długotrwałej, ciężkiej, a obojętnej pracy administracyjnej doprowadzouych do wysokiego rozkwitu i kultury, święta jest i nietykalna. (Okłaski).

Inaczej nie może myśleć żaden Prusak. Państwo pruskie wierne jest swemu narodowo-niemieckiemu zadaniu na wschodzie.

Przyszłe postanowienia rządu przeniknięte będą życzliwością względem ludności polskiej. (Okłaski)

Na tem zapewnieniu, któremu Polacy powinni zaufać, trzeba poprzestać, a normalne warunki pokojowe umożliwią dokonanie sumiennej rewizji w trudnej kwestji prawodawstwa i administracji.

Przejęte i dotychczas spełniane przez Prusy niemieckie zadania we wschodnich prowincjach, trwać będą w bliższej i dalszej przyszłości i że obrona i utrzymanie niemożny, niemieckiego bytu w prowincjach, gdzie Niemcy i Polacy żyją obok siebie, pozostanie obowiązkiem, który państwo pruskie nadal wypełniać będzie dla dobra narodu niemieckiego, niemieckiej kultury i niemieckiego ducha. (Okłaski)

Dzieło niemieckiej kultury, będące wynikiem pracy trwającej wiek cały na pruskim wschodzie, to jest dobro niemieckie obywatelskie wartości. Będziemy krzesać się i starać, aby się to dobro utrwaliło (ożywione okłaski).

Rosja i pogłoski pokojowe.

Wielkie dzienniki rosyjskie zajmują się bardzo żywo omawianiem pogłosek pokojowych, jakie utrzymują się wciąż w Anglii.

Zdaniem pism rosyjskich rozpo-wszechnianie pogłosek powyższych może przyczynić się tylko do tego, że opinia w Rosji samę powiada zwracać na ruch ten większą, aniżeli dotąd, uwagę, tembardziej, iż i w Rosji akcja pokojowa zdaje się przybierać coraz szersze rozmiary.

Orjentacja Sienkiewicza.

„Berliner Tageblatt“ tak pisze między innymi:

Zdawaćby się mogło, że Sienkiewicz skłaniał się raczej ku orjentacji rosyjskiej, aniżeli ku nowemu urzędzeniu terenów okupacyjnych z ramienia mocarstw centralnych; tak przynajmniej sądzić można z niegrzecznych różnych Polaków, przedsiębiorczych do Vevey, którzy spodziewali się ze strony mocarstw zachodnich akcji w celu oswożenia Polski.

Jednakże z listu pożegnającego wyśtosowanego do „przyjaciół rosyjskich“ jakie w tych dniach pewien polityk polski umieścił w jednym z pism szwajcarskich, przekonać się można, że Polacy w Szwajcarii zaczynają skłaniać się ku innej stronie. Witają przyjaźnie przekształcenie się Polski, w tak niespodziany sposób przez mocarstwa centralne dokonane, ponieważ akt ten, choć tak nieoczekiwany, zbliżony jest do serdecznych życzeń ze strony polskiej, o które tak za ciele walczono i spodziewano się od dawna.

Henryk Sienkiewicz, który, podobnie jak wszyscy wybitniejsi poeci i pisarze polscy, wskrzeszeniu i niezawisłości swej ojczyzny główną częścią myśli przewodniej w swych pracach poświęcał, odczuł zapewne ten akt ze strony mocarstw centralnych, jako dzieło urzeczywistniające zbiorową dążność narodowo polityczną swych rodaków.

Jego stosunek, tak do Niemiec z jednej, jak do Rosji z drugiej strony, był podobnie jak wielu innych Polaków, nie ze wszystkim jasny i zdecydowany. Tyle pewna, że losy jego współrodaci w Prusiech, stały się dlań powodem ciężkich trosk, o czym wyrażał się publicznie z wielkim przejęciem.

Ostatnie chwile Sienkiewicza
Specjalny sprawozdawca wychodzącego w Lesznie „Kraju“ telegrafuje z Łozanny:

Sienkiewicz zmarł przy zupełnej świadomości umysłu. Był strapiiony, że nie widział niepodległej Polski.

Dnia poprzedniego przyjął jeszcze deputację prasowej agencji łozanńskiej, która zmusiła go chociaż, aby podpisał protest przeciwko proklamowaniu Królestwa Polskiego. Sienkiewicz odmówił podpisu i napominał, aby zaniechano protestu.

KRONIKA

Łęka pobytu J. E. General-Gubernatora.

Na wtorkowym przyjęciu J. E. General-Gubernatora von Beselera w kasynie oficerskiej obecni byli wyżsi urzędnicy Zarządu Cywilnego, zaproszeni przedstawiciele obywatelska pp. Bandtkie-Stętyński i dr. J. Marczewski oraz dwaj oficerowie legjonów.

Dzisiejsze zebranie wydziału Opiekę nad dziełami i młodzieżą przy R. O. m. Cz.

Dzisiaj w czwartek 23 b. m. o g. 4 po poł. odbędzie się zebranie wydziału Opiekę nad dziełami i młodzieżą przy R. O. m. Cz.

Zebrań naukowych przy ul. Panny Marji.
Jutro, w piątek 24 b. m. w Okręgu szkół męskich przy ul. Panny Marji 1. 35 odbędzie się o g. 5 i 6 po poł. zebranie naukowe Stow. Nauczycielstwa Polskiego, na którym p. Janicki wypowie odczyt na temat: „Organizacja szkolnictwa ludowego“.

Z zebrania większej własności.

Zapowiedziane na wtorek zebranie większej własności, na które spodziewano był wobec ważności chwili liczny zjazd ziemian z okolicy nie doszedł do skutku głównie wobec nieprzybycia z Warszawy oczekiwanego prelegenta, a powtórne wskutek stwierdzenia się barzo małej liczby zainteresowanych To też posiedzenie ograniczono do luźnej pogawędki.

Z zebrania Ziemiannek.

Na zwykłym miesięcznym w wtorek po 15 tym onegdajszym zebraniu członków Częstochochowskiego Koła Ziemiannek, rozpoczętym po godz. 1-iej z południa na wniosek przewodniczącej szamb. H. Łąckiej, ułożono przedewszystkiem przez powstanie z miejsc pamięć s. p. Henryka Sienkiewicza, pisarza, którego księgi, rozbudzające ducha narodowego „zblądziły pod strzechy“, jak to było marzeniem wielkiego sienkiewiczowskiego poprzednika Adama Mickiewicza.

W następstwie zabrała głos p. M. Moczydłowska, która w treściwej a pełnej znajomości rzeczy i warunków wsi naszej pogadance, poruszyła tak doniosłą sprawę higieny naszych gospodarstw wiejskich wraz ze służącym załatwianiu czynności naturalnych urządzeniami, które pod każdym względem w polskiej wsi szwankują.

W czasie przyszłego grudniowego zebrania Ziemiannek zwiędzone będą urządzania te we wzo owej zagrodzie włociańskiej pod Jasną Górą.

Dla legionistów.

Na „gwiazdkę“ dla legionistów wmyśl niżej odeszy pp. M. Chorzeleskiej i E. Dreszerowej złożyli już pp. Jakub Dobrzyński z Rudnik koron 40 i Sebawicz rb. 1.

Osobiste.

Bawi w naszym mieście lustrator Komisji Szacunkowej (strat wojennych) miejskich p. Leon Roman.

Obchód 29 listopada.

Komitet obchodu listopadowego podaje do wiadomości następujący, jak w ogólnych zarządkach opracowany program obchodu, nadmienając, że szczegóły i zmiany, jakie mogą zajść, będą bezwzględnie zakomunikowane w pismach miejscowych.

Obchód postanowiono rozdzielić zasadniczo na trzy części: a) nabożeństwo uroczyste w świątyniach wszystkich wyznań, b) odczyty i c) koncert w teatrze Odeon.

Nabożeństwa odbędą się w kościele Jaśnogórskim w d. 29 | XI r. b. o godz. 10 rano, msza ołch żałobna z asystą i kazaniem.

w kościele Ewangelickim o g. 11 i pół rano i w Synagodze o g. 12 przed południem.

Odczyt postanowiono urządzić w najbliższą po rocznicę niedzielę t. j. 3 grudnia w sali „Ogniska Robotn.“ przy ul. Krakowskiej o godz. 2 po połud.

Koncert, urządzony staraniem Koła pracujących nad rozwojem przemysłu i handlu, odbędzie się w Odeonie w środę, w dzień obchodu o g. 8 wiecz. Szczegółowy program będzie ogłoszony później.

Zarówno na nabożeństwach, jak i na koncercie, pożądana jest obecność pp. Radnych miejskich, Ławników, członków Rad, opiekunów delegacji miejskich, delegatów stowarzyszeń, korporacji i instytucji. Dla wymienionych osób miejsca będą zarezerwowane.

Zapisy przyjmować będzie biuro komitetu, otwarte w Kasie pożyczko-

wej na czas wojny; ul. Panny Marji, dom p. Picensa, od 24 b. m. do 28 b. m. włącznie od godz. 10 rano do 1 w poł i od godz. 4 do 6 po południu.

W niedzielę 26 b. m. biuro będzie otwarte od g. 10 rano do 12 w południu.

Bilety na koncert będą pp. Radnym i Ławnikom rozdane imiennie.

Osoby, zajmujące łoża i pierwsze rzędy krzesel, proszone są o przybycie na koncert w strojach wizytowych Teatr ogrzany.

Zapisy dla delegacji, które zbierać się będą w synagodze, przyjmuje Zarząd Gminy Żydowskiej.

Porządku w czasie nabożeństwa na Jasnej Górze przestrzegać będą: wewnątrz kościoła przedstawiciele Koła pracujących nad rozwojem przemysłu i handlu pod kierunkiem p. J. Wizental, nazewną zaś Straż Ogniowa pod komendą p. Brühla i zastępcy jego p. Tomaszewskiego.

Koło pracujących deleguje swoich przedstawicieli do pilnowania porządku w teatrze. Wszyscy, pilnujący porządku będą odznaczeni żłokarkami narodowymi.

Komitet zwraca się do właścicieli sklepów w śródmieściu, aby w czasie nabożeństwa chcieli łaskawie zamknąć sklepy.

Częstochowa, d. 22—XI—16 r
Za Komitet obchodu listopadowego
W. Jabłoński. Dr. J. Marczewski.

Z R. O. m. Częstochowy.

Na zebraniu Zarządu R. O. m. Cz., odbytem w dniu 20 b. m. uczczono pamięć zmarłego wielkiego pisarza przez powstanie z miejsc.

Następnie uchwalono wypłacać herbaciarniom rb. 50 miesięcznie na wydawanie śniadań składających się z kawy słodowej z cukrem.

Przystąpiono do wyborów wiceprezesa R. O. i członków Zarządu do poszczególnych wydziałów i sekcji.

Za pomocą dwukrotnego tajnego balotowania na wiceprezesa powołano p. A. Januszewskiego, który zrzekł się tej godności; wobec czego postanowiono wiceprezesa nie obierać, a upoważnić prezesa Rady do każdorazowego lub ogólnego wyznaczenia zastępcy.

Do sekcji zapomóg i pożyczek przy R. O. m. Częstochowy powołani zostali pp. ks. Niedźwiedzki, M. Paciorekowski, W. Karwasiański i J. Kozaniewicz.

Polka pod kartofle.

Polka będą wydzierżawiane pod obsiew kartofli i laryzn.

Dzisiaj, w czwartek 23 b. m. Jutro, w piątek 24 b. m. na Zorach. W poniedziałek, 27 b. m. na Parkietce. Za jedno polko cena dzierżawy rb. 1.

Powonaa sprzedaż kartofli.

Miejska Deputacja żywnościowa podaje do ogólnej wiadomości, że wobec nadejścia większych transportów kartofli i ze względu na przewidywane mrozy, otrzymają kartofle i na nadchodzącą serję c—d, to jest po 80 funtów na głowę aż do 10 grudnia r. b.

Wszyscy którzy na serję a—b kartofle w ilości 15 funtów już otrzymali, otrzymywać będą dalsze 15 funtów na serję c—d w następującym porządku:

na literę K w Czwartek 23 listopada br.

na literę S w piątek 24 listopada b. r.

na literę G, L, E w sobotę 25 listopada br.

na litery D, E, F, I, J, w ponie działek 27 b.m.

Kwity na kartofle wykupować należy jak zwykle w biurach rozdawnictwa kart chlebowych od g 8 rano do 1 po poł.

Uwaga: Ci, którzy terminy wykupienia kwitów przeoczyli, mogą takowe otrzymać w wyżej wskazywanych dniach na całe 80 funtów kartofli.

Brukiew i marchew można otrzymać bez kartek i ograniczenia ilości.

Uwalnianie jeńców cywilnych.

O uwalnianiu jeńców cywilnych dowiadujemy się ze źródła urzędowego co następuje:

Generał-gubernatorstwo warszawskie w październiku br. udzieliło pozwolenia specjalnej komisji na zwieźdzenie obozów dla jeńców cywilnych w Holzminden, Celle (Schloss) i Havelbergu w celu wybrania osób, powroci mających do kraju.

Rezultat tego wyboru był taki, że z Holzminden udato się uwolnić 191, z Celle 80 i z Havelberga 111, czyli ogółem 322 osoby.

Jedynie tylko w 9 wypadkach musiano prawa powrotu odmówić, w tej liczbie 4 osoby należały do rzędu prawosławnych urzędników rosyjskich

Nadto 24 osób oddano pod kompetencję wojskowego generał-gubernatorstwa w Lublinie, zależnie od pochodzenia z tamtych okolic, aby

opowiednie zezwolenie na uwolnienie było wydane przez właściwe władze. Oprócz tego pewną liczbę przestępców recydywistów umieszczono w domach robotczych.

Należy przypuszczać, że w przyszłości uda się w podobny sposób wrócić do ojczyzny i innym jeńcom cywilnym, przebywającym jeszcze tu i owdzie bez słusznej przyczyny w obozach dla jeńców".

Rozporządzenie

o handlu nasionami (nasiona koniczyny, trawy, łubinu, seradeli).

Na zasadzie rozporządzenia pana Naczelnego Wodza na wschodzie z dnia 22 marca 1916 r. o władzy policyjnej powiatowej dla obszarów Polski rosyjskiej, podlegającej administracji niemieckiej (Dziennik Rozporządzeń władz Cesarstwo-Niemieckich w Polsce nr. 2), w połączeniu z rozporządzeniem pana Generał-gubernatora w Warszawie z dnia 8 września 1915 r. (Dziennik Rozporządzeń dla Generał-gubernatorstwa Warszawskiego nr. 1) wydają w porozumieniu z panem Gubernatorem Wojskowym w Częstochowie następujące rozporządzenie policyjne.

§ 1.

Wywóz nasion (koniczyny, trawy, łubinu, seradeli) z powiatu Częstochowskiego wolno uskutecznić wyłącznie przez Krajowe Towarzystwo

Zbożowe na obszar Generał-gubernatorstwa Warszawskiego.

§ 2.

Kto wykroczy przeciwko przepisom niniejszego rozporządzenia, w szczególności także kto nasiona wyżej rzeczonych rodzaju sprzedaje albo kupi w celu wywozu, ten będzie ukarany grzywną aż do 5000 marek (pięć tysięcy marek) i więzieniem aż do 5 miesięcy albo jedną z tych kar.

Oprócz tego na zasadzie rosyjskiego kodeksu karnego może być zawyrokovane zabranie bez zapłaty nasion, które były przedmiotem przestępstwa.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia go w Gazecie Powiatowej.

Częstochowa, d. 15 listopada 1916.

Naczelnik Powiatu

von Treskow.

Kaszkę krakowską Grzyby, Maggi, Mięso jarskie, Marynaty i Konserwy, Esencję Octową, Marmoladę jabłkową, poleca Skład Ryb żywych ul. Panny Maryi Nr. 25. 904-

Wielki wybór drzewek owocowych! Grusze, jabłonie, śliwy, czereśnie, wiśnie i orzechy włoskie bardzo silne w wyborowych odmianach; Agrest bez szarazy i potoczki, a także krzewy i drzewa ozdobne, by wysokopienne w różnych ładnych odmianach, poleca Skład ogrodnicy S. Jastrzębskiego sklep ulica Panny Maryi Nr. 16 ogród ulica Waty lewa róg Ciemnej w Częstochowie. 894-

Zgubiono legitymację na 4 osoby na imię Franciszka Młozzarka z ul. Dzikiej 33. 912-

Zginął weksel z podpisem Teresy Jung na rb. 300. 913-

Teatr „PARYSKI” ul. Panny Maryi № 19.

Od środy 22-go do niedzieli 26-go Listopada 1916 roku. włącznie.

Od tygodnia zapowiedziane wszechświatowe arcydzieło firmy „CINET”

„CEZAR”

Tragedja z prologiem z udziałem 50,000 osób w 6 wielkich cz.

Kasa czynną będzie każdego dnia od godziny 11-ej do 1-ej przed poł. i od 3-ej do 8-ej wiecz

Passé-Partout i bilety ulgowe nieważne!

I SALA OGRZANA I

Wystawa kosztowała 5,000,000 marek, długość filmy 3,500 metrów.

Muzyczną ilustrację obrazu wykona ściśle symfonia w znacznie powiększonym komplecie.

Początek seansów: I-go 3-cia, II-go 5 i pół III-go 8 wieczorem punktualnie.

Pomimo wielkiego nakładu i kosztów ceny miejsc pozostają normalne.

Dla uczącej się młodzieży zbiorowe seansy w dni powszednie po cenach zniżonych.

P. S. Dla uniknięcia natłoku przy kasie, uprzejmie prosimy Szanowną Publiczność wcześniej nabywać bileta na wyżej oznaczone seansy, gdyż podczas rozpoczęcia demonstrowania obrazów sala będzie już zamknięta.

Teatr „ODEON” ul. P. Maryi 27.

Program od środy 22-go do niedzieli 26-go Listopada 1916 r.
Dziś wielki program bezkonkurencyjny!

NIECH ŻYJE KRÓL!

Wybitny dramat w 4-ch aktach, osnuty na tle spisku w jednym z Państw Europejskich.

Mały bohater Wyborna komedia w 2-ch aktach, w wykonaniu trupy młodocianych artystów amerykańskich z 5-cio letnim JASIEM na czele.

NA SCENIE
Występy Towarzystwa operetkowego pod kierunkiem W. PIOTROWSKIEGO.

Dziś! **Małżeństwo przy latarniach**

Operetka publiczna w 1-ym akcie, Offenbacha.

Na żądanie Publiczności, jeszcze kilka występów **BALETU WARSZAWSKIEGO** p. Z. Grabowskiej i p. P. Kitzmana

oraz Humorysty p. Aleksander Tarłowskiego z nowym repertuarem.

Ostatnie występy! Tylko do niedzieli włącznie! Ostatnie występy!

Uwaga: Teatr ogrzany.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. Al. Salsberga. — Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie
ul. Panny Maryi № 10. (I Aleja)

Choroby zębów i jamy ustnej.

przyjmuje oodzieniamie

od 9-1 i od 5-7 wieczorem.

Doktor **PAWEŁ BRONIAŃOWSKI**

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę Panny Maryi Nr. 21 obok Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-7 go poł. Pante od 12-1 po poł.

Od Administracji.

Uprzejmie prosimy Szanownych Prenumeratorów o łaskawe wpłacenie prenumeraty gdyż zalegającym zmuszeni będziemy wstrzymać wysyłkę „Gońca Częstochowskiego”.

Artystyczne odnawianie i restaurowanie obrazów skutecznie

Specjalna Pracownia, Warszawa, Warecka 3-2.

Redaktor i wydawca F. D. Wilkoszewski.

Kierownik literacki F. J. Galiński.

Odbite we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”.